Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U001292

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-05-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тамарін Сергій Васильович

2. Serhii V. Tamarin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0009-0074-7159

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 42204 (053 Психологія)

Дата захисту: 30-05-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12882

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.81.43

Тема дисертації:

1. Психологічні особливості реадаптації персоналу сектору безпеки і оборони України після участі в бойових діях

2. Psychological Features of the Readaptation of Personnel of the Security and Defense Sector of Ukraine After Participation in Combat Operations

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному теоретичному та емпіричному дослідженню психологічних особливостей реадаптації персоналу сектору безпеки і оборони України після участі в бойових діях. Актуальність теми зумовлена стратегічною необхідністю збереження кадрового та економічного потенціалу України. Системний, науково обґрунтований підхід до реадаптації учасників бойових дій, а також питання трансформації бойового досвіду в конструктивний цивільний ресурс в умовах війни залишаються недостатньо вивченими. Ефективна реадаптація персоналу сектору безпеки і оборони є ключовою передумовою сталого післявоєнного відновлення держави, зміцнення соціальної згуртованості та формування здорового суспільства, здатного до стабільного розвитку. Об'єкт дослідження визначено реадаптацію осіб, які пережили екстремальні та кризові події. Предметом дослідження – психологічні характеристики, фактори та механізми реадаптації працівників сектору безпеки і оборони України після

їхньої участі у бойових діях. Мета роботи полягала у виявленні психологічних особливостей реадаптації вказаної категорії осіб та розробці комплексної програми психологічної допомоги й соціальної реадаптації, що враховує специфіку бойового досвіду для їх успішного повернення до цивільного життя і професійної діяльності. Для досягнення мети було реалізовано низку наукових завдань, що включали систематизацію теоретичних підходів до вивчення реадаптації ветеранів, розробку та апробацію діагностичного інструментарію, проведення емпіричного дослідження психологічних особливостей реадаптації персоналу сектору безпеки і оборони після участі в бойових діях, а також створення й обґрунтування програми їхньої реадаптації та практичних рекомендацій для практичних психологів та фахівців сектору безпеки і оборони. Наукова новизна отриманих результатів полягає у теоретичному обґрунтуванні авторської семикомпонентної моделі реадаптації, яка забезпечує цілісність повернення ветерана через синхронну стабілізацію психологічної, екзистенційної, фізичної, професійної, сімейної, соціальної та інституційно-правової сфер. Уперше ідентифіковано чотири рівні реадаптації комбатантів (критичний, низький, достатній, високий) у координатах динаміки їхнього життєвого ресурсу. Розроблено стратегію трансформації військового досвіду через метод трансферу компетенцій, що забезпечує адаптивний перехід від бойових навичок до цивільної та державної діяльності. Удосконалено діагностичний інструментарій дослідження комбатантів, зокрема розроблено методику «Бойовий профіль», що інтегрує скринінг травматизації та аудит ресурсів особистості. Модернізовано технологію психологічного супроводу ветеранів шляхом створення програми реадаптації, яка структурує етапи трансформації воєнної ідентичності в цивільну. Набули подальшого розвитку теоретичні положення щодо посттравматичного зростання та стадіальності бойового досвіду, визначено систему предикторів і бар'єрів успішної реадаптації. Практичне значення роботи визначається розробкою та впровадженням методики «Бойовий профіль» для оперативного скринінгу критичних ризиків і побудови індивідуальних траєкторій відновлення. Створено та апробовано в бойових умовах авторський комплекс фізичних вправ для стабілізації психофізіологічного стану через регуляцію нейроендокринних механізмів стресу. Розроблено комплексну програму психологічної реадаптації та десятикроковий метод трансферу компетенцій, призначені для впровадження в діяльність профільних структур з метою забезпечення системного супроводу ветеранів на всіх етапах їхнього професійного та особистісного розвитку. В дослідженні взяли участь курсанти закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання; учасники бойових дій, представники різних підрозділів сектору безпеки і оборони України; ветерани війни, які завершили службу (відставники, звільнені, демобілізовані). Дослідження ветеранів проводилось на базі Всеукраїнської асоціації Ветеранів підприємців, ГО ветеранів Київщини, Полтавщини, Харківщини, контактної бази даних Українського ветеранського фонду Міністерства у справах ветеранів України.

2. This dissertation presents a comprehensive theoretical and empirical study of the psychological features of readaptation among personnel of the security and defense sector of Ukraine following participation in combat operations. The study's relevance stems from the strategic imperative to preserve Ukraine's human and economic capacity. A systematic and scientifically grounded approach to the readaptation of combatants, as well as the transformation of combat experience into a constructive civilian resource in wartime conditions, remains insufficiently explored. Effective readaptation of security and defense personnel is a critical prerequisite for sustainable post-war recovery of the state, strengthening social cohesion, and the development of a resilient society capable of stable growth. The object of the study is the readaptation of individuals who have experienced extreme and crisis events. The subject of the study comprises the psychological characteristics, factors, and mechanisms underlying the readaptation of employees of the security and defense sector of Ukraine after combat participation. The aim of the research was to identify the psychological features of readaptation within this group of people and to develop a comprehensive program of psychological assistance and social readaptation that takes into account the specific nature of combat experience and facilitates successful reintegration into civilian life and professional activity. To achieve this aim, the study addressed several objectives: systematizing theoretical approaches to veterans' readaptation; developing and validating diagnostic tools; conducting an empirical investigation of psychological features of readaptation among security and defense personnel; and designing and

substantiating a comprehensive readaptation program accompanied by practical recommendations for psychologists and specialists of the security and defense sector. The scientific novelty of the study lies in the theoretical substantiation of an original seven-component model of readaptation that ensures an integrated return to civilian life through the synchronized stabilization of psychological, existential, physical, professional, family, social, and institutional-legal domains. For the first time, four levels of combatants' readaptation (critical, low, sufficient, and high) were identified within the framework of life-resource dynamics. A strategy for transforming military experience through a competency transfer method was developed, enabling an adaptive transition from combat skills to civilian and public-sector activities. The diagnostic framework for studying combatants was refined, in particular, through the development of the "Combat Profile" methodology, which integrates traumatisation screening with an assessment of personal resources. The psychological support model for veterans was modernized through the creation of a structured readaptation program that outlines stages in the transformation of military identity into civilian identity. The study further advances theoretical perspectives on post-traumatic growth and the staged nature of combat experience and identifies key predictors and barriers to successful readaptation. The practical significance of the research lies in the development and implementation of the "Combat Profile" methodology for operative screening of critical risks and designing individualized recovery trajectories. An original set of physical exercises aimed at stabilizing psychophysiological functioning through regulation of neuroendocrine stress mechanisms was developed and tested in combat conditions. A comprehensive psychological readaptation program and a ten-step competency transfer method were created for implementation within relevant institutional structures to ensure systematic support for veterans across all stages of their professional and personal development. The study sample group included cadets of higher education institutions with specific training conditions; active combat participants representing various units of the security and defense sector of Ukraine; and war veterans who had completed their service (retired, discharged, or demobilized). Veteran research was conducted in cooperation with the Ukrainian Association of Veteran Entrepreneurs, veteran public organizations in the Kyiv, Poltava, and Kharkiv regions, and the contact database of the Ukrainian Veterans Foundation of the Ministry of Veterans Affairs of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Makarchuk N, Tamarin S, Miloradova N, Dotsenko V, Lobanov S. Development of Psychological Support Programs for Military Personnel Considering Combat Experience (Ukrainian Case). Salud, Ciencia y Tecnología. 2024; 4:.542.
- Тамарін С.В. Фізичні тренування як фактор психологічної реабілітації та реадаптації військових. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ, Том 108 № 1 (Частина 1), 2025. С. 484-493.
- Доценко В.В., Тамарін С.В. Інтегративний підхід у психотерапії для відновлення стосунків між військовими та їхніми родинами. Проблеми екстремальної та кризової психології. 2025. № 1 (9). С. 91-102.
- Тамарін С.В. Програма реадаптації ветеранів сектору безпеки і оборони України до професійної діяльності та цивільного життя. Габітус. Випуск № 76, 2025. С. 297-302.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Доценко Вікторія В'ячеславівна

2. Vikoriya V. Dotsenko

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7757-2793

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Большакова Анастасія Миколаївна

2. Anastasiya M. Bolshakova

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4343-6694

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кокун Олег Матвійович

2. Oleh M. Kokun

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1793-8540

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=mkCMnvAAAAAJ&hl=uk

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Філоненко Володимир Миколайович

2. Volodymyr M. Filonenko

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2662-1705

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Греса Наталія Володимирівна

2. Nataliya V. Gresa

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0517-4822

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Євдокімова Олена Олександрівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Євдокімова Олена Олександрівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Невядовський Владислав Олегович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

